

2008060104040001
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
MASTER OF COMMERCE (FOURTH SEMESTER)
FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNT – X – LEVEL 4

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
 - a. Name of the Examination : **MASTER OF COMMERCE (FOURTH SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject : **FINANCIAL MANAGEMENT ACCOUNT – X – LEVEL 4**
 - c. Subject Code No : **2008060104040001**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

10

Answer the following question

- (1) જેહન લિ.ની ઉત્પાદન શક્તિ મહિને ૧૬,૦૦૦ એકમોનું ઉત્પાદન કરવાની છે. પરંતુ હાલનું યંત્ર મહિને માત્ર ૧૦,૦૦૦ એકમોનું ઉત્પાદન કરે છે અને દરેક રૂ. ૧૫ના ભાવે વેચે છે. એકમદીઠ પડતર નીચે મુજબ છે :

	રૂ
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	૫.૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૩.૦૦
ચલિત કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	૦.૭૫
સ્થિર કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	૧.૫૦
ચલિત વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ	૦.૨૫
સ્થિર વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	૧.૦૦
	૧૧.૫૦

શું કંપનીએ એકમદીઠ રૂ. ૧૦ ના ભાવે ૪,૦૦૦ એકમોનો ખાસ ઓર્ડર સ્વીકારવો જોઈએ ?

Jehan Ltd. has the capacity to produce 16,000 units per month but current plants call for monthly production and sales of only 10,000 units Rs. 15 each. Costs per unit are as follows:

	Rs.
Direct materials	5.00
Direct labour	3.00
Variable factory overhead	0.75
Fixed factory overhead	1.50
Variable selling expenses	0.25
Fixed administrative expense	1.00
	11.50

Should the Company accept a special order for 4,000 units at Rs. 10 per unit?

(2) જલારામ એન્ટરાઈઝ લિ. ની રૂા. ૪,૦૦,૦૦૦ ની મિલકતો છે. જે માટેનાં નાણાં દેવાં રૂા. ૧,૨૦,૦૦૦, ઇકવીટી રૂા. ૨,૦૦,૦૦૦ અને સામાન્ય અનામત રૂા. ૮૦,૦૦૦ વડે પૂરું પાડવામાં આવ્યાં છે. ૩૧મી માર્ચ ૨૦૨૩ ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ માટે કંપનીનો નફો વ્યાજ અને કરવેરા બાદ કર્યા પછી રૂા. ૭૫૦૪૦ થયો હતો. તે ઉછીના લીધેલા નાણાં પર ૧૨% વ્યાજ આપે છે. અને ૪૦ % ના કરમાળખામાં આવે છે. તેની પાસે રૂા. ૧૦ નો એક એવા ૧૧,૨૦૦ ઇક્વટી શેર છે જે શેરદીઠ રૂા. ૨૫ ની બજાર કિંમતે વેચાય છે.

મૂડીની ભારિત સરેરાશ પડતર કેટલી ? જાળવી રાખેલ કમાણીની પડતર ઇક્વટી શેરની પડતર બરાબર છે એમ ધારો,

Jalaram Enterprize Ltd. has assets of Rs. 4,00,000 which have been financed with Rs. 1,20,000 of debt, Rs. 2,00,000 of Equity and a general reserve of Rs.80,000. The company's total profits after interest and taxes for the year Ended 31st March 2023 were Rs.75040.

It pays 12% interest on borrowed funds and is in the 40% tax bracket. It has 11,200 Equity shares of Rs 10 each selling at a market price of Rs. 25 per Share.

What is the weighted average cost of capital? Assume the cost of retained Earnings is equivalent to the cost of Equity.

Q.2 નીચેની વિગતો એક કંપનીના હિસાબી ચોપડામાંથી લેવામાં આવી છે. જે ખાસ પ્રકારના માલસામાનમાંથી H અને P વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે :

14

વિગત	વસ્તુ H એકમદીઠ	વસ્તુ P એકમદીઠ
વેચાણ	૫,૦૦૦	૧૦,૦૦૦
માલસામાન ખર્ચ (કિલોદીઠ રૂ. ૧૦૦)	૧૦૦૦	૨,૫૦૦
સીધી મજૂરી (કલાકદીઠ રૂ. ૬૦)	૧,૫૦૦	૩,૦૦૦
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ	૫૦૦	૧૦૦૦

કુલ સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ રૂ. ૨૦,૦૦,૦૦૦

દરેક વસ્તુની નફાકારકતા વિશે નીચેના સંજોગોમાં તમારો અભિપ્રાય જણાવો :

- (1) જો વેચાણ મૂલ્ય મર્યાદિત હોય
- (2) કાચા માલસામાનનો પૂરવઠો મર્યાદિત કરતું પરિબળ હોય.
- (3) કાચો માલસામાન ૪૦,૦૦૦ કિલો પ્રાપ્ય હોય અને દરેક વસ્તુના વધુમાં વધુ ૨,૦૦૦ એકમોનું વેચાણ હોય તો મહત્તમ નફો દર્શાવે એવું ઉત્પાદન મિશ્રણ નક્કી કરો.

The following particulars are taken from the records of a company engaged in manufacturing two products, H and P, from a certain material:

Particulars	Product H (per unit) Rs.	Product P (per unit) Rs.
Sales	5,000	10,000
Material cost (Rs. 100 per kg.)	1,000	2,500
Direct labour (Rs. 60 per hours)	1,500	3,000
Variable overhead	500	1,000

Total fixed overheads : Rs. 20,00,000

Comment on the profitability of each product when:

- (i) Total sales in value is limited
- (ii) Raw materials is in short supply
- (iii) Total availability of raw material is 40,000 kg. and maximum sales potentials of each product is 2,000 units, find the product mix to yield maximum profits.

અથવા

OR

H લિ. ત્રણ વસ્તુઓ P, Q અને Rનું ઉત્પાદન કરે છે. તેના ડિરેક્ટરો ઉત્પાદન મિશ્રણ અંગે તમારી સલાહ માંગે છે. તમને નીચે મુજબની માહિતી પૂરી પાડવામાં આવે છે :

વસ્તુ	P (રૂ.)	Q (રૂ.)	R (રૂ.)
એકમદીઠ પ્રમાણ પડતર			
સીધો માલસામાન	૪૦	૧૨૦	૮૦
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	૧૨	૮	૨૦
સીધી મજૂરી :			
કલાક-દર	કલાકો	કલાકો	કલાકો
વિભાગ-૧ રૂ. ૧	૫૬	૩૨	૬૦
વિભાગ-૨ રૂ. ૨	૧૦	૧૨	૨૦
વિભાગ-૩ રૂ. ૧	૩૨	૧૬	૬૦
હાલનું ઉત્પાદન :			
એકમો	૧૦,૦૦૦	૫,૦૦૦	૬,૦૦૦
વેચાણ કિંમત (એકમદીઠ)	રૂ. ૨૦૦	રૂ. ૨૭૨	રૂ. ૩૬૦
આવતા વર્ષ માટે વેચાણ અંદાજ (એકમો)	૧૨,૦૦૦	૭,૦૦૦	૮,૦૦૦

સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા વાર્ષિક રૂ. ૮,૦૦,૦૦૦

વિભાગ-૨ના માટે જરૂરી એવો મજૂરોનો પુરવઠો મર્યાદિત છે અને હાલની સપાટી કરતા આ વિભાગની મજૂર શક્તિ વધારવી શક્ય નથી.

તમારે સૌથી શ્રેષ્ઠ ઉત્પાદન મિશ્રણ નક્કી કરી વેચીને નફાકારકતા દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરવાનું છે. આ પત્રક બે ભાગમાં તૈયાર કરો કે જે :

(1) હાલના બજેટ મુજબ ઉત્પાદનનો નફો અને

(2) સૌથી વધુ નફાકારક ઉત્પાદન મિશ્રણ કરવામાં આવે તો નફો દર્શાવે.

The Director of H Ltd. manufactures three products. P, Q and R have asked for advice on the product mix of the company. The following information is given:

Products	P (Rs.)	Q (Rs.)	R (Rs.)
Standard cost per unit:			
Direct material	40	120	80
Variable overhead	12	8	20
Direct labour:			
Rate	Hrs	Hrs	Hrs
Department-1 Rs.1	56	32	60
Department-2 Rs.2	10	12	20
Department-3 Rs. 1	32	16	60
Current production			
units	10,000	5,000	6,000
Selling price per unit	Rs.200	Rs.272	Rs.360
Forecast of sales for next year (unit)	12,000	7,000	9,000

Fixed overheads p.a. Rs. 8,00,000

Further the type of labour required Department-2 is in short supply and it is not possible to increase the manpower of this department beyond its present level.

You are required to prepare a statement showing the most profitable mix of the products to be made and sold, The statement which should be presented in two parts should show:

- The profit expected on current budget production and
- The profit which should be expected if the most profitable mix is Produced.

Q.3 શ્રી રામ લાઈટરનું ઉત્પાદન કરે છે. તેઓ લાઈટર દરેક રૂ. ૨૦ ના ભાવે વેચે છે. અને લાઈટર દીઠ રૂ. ૫ નફો મેળવે છે. તેઓ મશીનરી ૫૦% ઉત્પાદન શક્તિએ ૧,૦૦,૦૦૦ લાઈટર બનાવે છે. દરેક લાઈટરની ૫૬૫૨ અંગેની માહિતી નીચે પ્રમાણે છે :

વિગત	રૂ.
પ્રત્યક્ષ માલસામાન .	૬
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૨

કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા	૫ (૫૦% સ્થિર)
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચા	૨ (૨૫% ચલિત)
તેઓ એવું માને છે કે આગામી વર્ષમાં પડતરમાં નીચે મુજબ વધારો થશે.	
સ્થિર ખર્ચા	૧૦%
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૨૦%
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	૫%

વેચાણ કિંમતમાં કોઈ ફેરફાર થશે નહિ. બીજા વર્ષ માટે ૪૦,૦૦૦ લાઈટરનો વધારાનો ઓર્ડર મળ્યો છે.

ચાલુ વર્ષ જેટલો જ નફો મેળવવા લાઈટરની ઓછામાં ઓછી વેચાણ કિંમત કેટલી રાખવી જોઈએ ?

Shri Ram manufactures lighter. He sells his products at Rs. 20 each and makes Profit of Rs. 5 on each.

He worked 50% of his machinery capacity at 1, 00,000 lighters. The cost of each lighter is as under:

	Rs.
Direct Material	6
Direct Labour	2
Works Overhead	5 (50% fixed)
Sales Expenses	2 (25% variable)

His anticipation for the next year is that the cost will go up as under:

Fixed Charges	10%
Direct Labour	20%
Material	5%

There will not be any change in selling price.

There is an additional order for 40,000 lighters in the next year.

What is the lowest rate he can quote so that he can earn the same profit as the current year?

અથવા
OR

દિયા લિ.ના ચોપડે મૂડી માળખું નીચે મુજબ છે :

વિગત	રૂ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી દરેક રૂ. ૧૦ના	૮૦,૦૦,૦૦૦
૧૧.૫% ના પ્રેફરન્સ શેર, દરેક રૂ. ૧૦૦ના	૨૦,૦૦,૦૦૦
૧૦% ના ડિબેંચર	<u>૬૦,૦૦,૦૦૦</u>
	૧,૬૦,૦૦,૦૦૦

કંપનીના ઈક્વિટી શેરનો બજાર ભાવ રૂ. ૨૦ છે. કંપની આવતા વર્ષ માટે શેરદીઠ રૂ. ૨ ડિવિડન્ડ વહેંચવાની અપેક્ષા રાખે છે. કંપનીનો ડિવિડન્ડ વૃદ્ધિ દર ૫% છે. કંપનીને ૩૫% કરવેરા લાગુ પડે છે. એમ માનીને :

(1) હાલના મૂડી માળખાને આધારે કંપનીની મૂડીની ભારિત સરેરાશ પડતર નક્કી કરો.

(2) ધારો કે ઉપરના ઉદાહરણમાં કંપની વાર્ષિક ૧૨% ના દરે વધારાના રૂ. ૪૦,૦૦,૦૦૦ ના ડિબેંચર્સ બહાર પાડીને દેવું ઊભું કરે તો નવી ભારિત સરેરાશ પડતર શોધો. અને પરિણામે કંપની ભવિષ્યમાં શેરદીઠ રૂ. ૨.૪૦ સુધી ડિવિડન્ડ આપી શકશે. અને વિકાસ દર બદલાયા વિનાનો રહેશે. પરંતુ શેરની બજાર કિંમત રૂ. ૧૬ સુધી ઘટવાની શક્યતા છે.

Diya Ltd. has the following book value capital structure as under:

	Rs.
Equity shares capital (Each Rs. 10)	80,00,000
11.5% preference shares (Each Rs. 100)	20,00,000
10% Debentures	<u>60,00,000</u>
	1,60,00,000

The Equity shares of the company is sold for Rs. 20. It is expected that the company will pay a dividend of Rs. 2 per share next year, this dividend is expected to grow at 5%. Assume 35% corporate tax rate.

- Compute the company's weighted average cost of capital on the existing capital structure.
- Compute the new weighted average cost if the company issue Additional 12% debentures of Rs. 40, 00,000. This would result in increasing the expected equity dividend to Rs. 2.40 and leave growth

rate unchanged but the price of equity share will fall to Rs. 16 per share.

Q.4 ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે)

12

Write short notes (any Two)

- (1) “બનાવવું કે ખરીદવું” નો નિર્ણય
"Make or Buy" decision
- (2) મૂડી પડતરના વિવિધ ખ્યાલો.
Different concepts of cost of capital.
- (3) ચલિત પડતર પર આધારિત કિંમત નિર્ધારણ પદ્ધતિ
Pricing based on variable cost method
- (4) વ્યવસ્થિત જોખમ અને અવ્યવસ્થિત જોખમ
Systematic risk and unsystematic risk
